

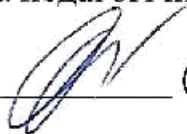
Робоча програма «Психологія» соціальна для студентів за напрямом підготовки 6.010106 «Соціальна педагогіка»

Розробники: Кутіпенко Валентина Петрівна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної, вікової та педагогічної психології

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри загальної, вікової та педагогічної психології

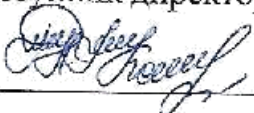
Протокол від “30” серпня 2016 року № 1

Завідувач кафедри загальної, вікової та педагогічної психології

_____ (О.П. Сергєєнкова)

Розподіл годин звірено з робочим планом. Структура типова.

Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи Інституту людини

_____ Н.А. Клішевич

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча програма курсу «Психологія соціальна» розроблена з урахуванням вимог щодо удосконалення підготовки соціальних педагогів до успішного пізнання ними різноманітних аспектів соціально-психологічної проблематики. Позаяк в суспільстві сформувалася нагальна потреба в висококваліфікованих фахівцях, здатних стати співтворцями громадянського суспільства в нашій країні, які спроможні успішно вирішувати соціально-психологічні проблеми особистості та групи.

Означена робоча програма є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою загальної, вікової та педагогічної психології на основі освітньо-професійної програми підготовки фахівця першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за напрямом підготовки 6.010106 «Соціальна педагогіка».

Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати майбутній соціальний педагог з дисципліни «Психологія соціальна», алгоритм вивчення навчального матеріалу, необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

«Психологія соціальна» є обов'язковою навчальною дисципліною професійної підготовки соціальних педагогів першого рівня вищої освіти. Її вивчення передбачає розв'язання низки завдань фундаментальної професійної підготовки фахівців за означеним напрямом підготовки, зокрема, формування у них **загально-професійних, та спеціалізовано-професійних компетенцій**, таких як *академічних* (опанування студентами системою базових уявлень і знань з соціальної психології про закономірності поведінки і діяльності людей, зумовлених включенням їх до соціальних груп), *організаційних* (здатностей планувати, організовувати, координувати, контролювати та оцінювати свою власну діяльність та діяльність інших суб'єктів соціальної взаємодії), що, в свою чергу, передбачає розвиток у студентів здатностей до швидкої оцінки ситуації, системного мислення, аналізу, порівняння, автономності. Запропоновані в програмі форми та методи роботи, передбачають формування у студентів *дослідницьких компетенцій* (здатностей володіння науковими методами дослідження соціально-психологічних феноменів, використання набутих знань і навичок з соціальної психології у різних сферах їхньої майбутньої професійної діяльності). Окрім того, вивчення курсу передбачає формування у студентів важливих **соціально-особистісних компетенцій**: *самоосвітніх* (здатності до адекватної самооцінки та самокритики; здатності навчатися та розвиватися впродовж усього життя); *світоглядних* (усвідомлення національних духовних традицій; розуміння законів суспільного розвитку тощо); *комунікативних* (здатності до конструктивного міжособистісного спілкування, толерантності, адаптивності, розуміння етичних норм поведінки).

Мета курсу: формування фахових компетентностей у сфері психологічних аспектів діяльності та поведінки людей в різних соціальних ситуаціях: забезпечення майбутніх соціальних педагогів знаннями з основних понять, принципів та положень соціальної психології, а також озброєння, на

основі теоретичних знань, уміннями і навичками практичної та дослідницької діяльності у соціальній сфері.

Завдання курсу:

- Ознайомити студентів з сутністю, місцем і роллю соціальної психології в системі наукового знання, її концептуальним апаратом.
- Навчити майбутнього фахівця застосовувати методи соціальної психології з метою дослідження соціально-психологічні явища.
- Сприяти становленню у майбутніх фахівців здатності вбачати та усвідомлювати соціально-психологічні проблеми особистості, її соціалізації, активізувати особистісний та творчий потенціал.
- Виробити у студентів уміння використовувати прийоми і способи вербальної і невербальної комунікації для успішної взаємодії з людьми.
- Формувати у студентів розуміння природи і специфіки проблем міжособистісної взаємодії людей.
- Розвивати уміння аналізувати внутрішньогрупові і міжгрупові відносини, соціально-психологічні явища у великих групах.

В результаті засвоєння модулів студенти повинні **знати:**

- історичні передумови виникнення та перспективи розвитку соціальної психології;
- категорії та методи соціальної психології;
- основні теоретичні напрями у сучасній соціальній психології;
- різні підходи до проблем особистості та її соціалізації;
- засоби соціально-психологічного впливу в процесі спілкування;
- особливості міжособистісної та міжгрупової взаємодії в різних видах і формах суспільної діяльності;
- функціонування соціальних груп, структуру внутрішньогрупових і міжгрупових відносин.

На основі цих знань під час семінарських занять, індивідуальної навчально-дослідницької та самостійної роботи студенти **набувають уміння та навички:**

- осмислено використовувати термінологічний апарат;
- застосовувати у практичній діяльності методи соціальної психології;
- визначити психологічні параметри вивчення і оцінки сформованості активної життєвої позиції особистості, закріплювати її потребу в самоствердженні і самовираженні;
- використовувати прийоми комунікації для успішної взаємодії з людьми;
- враховувати специфіку проблем міжособистісної взаємодії у майбутній професійній діяльності;
- організовувати міжособистісну взаємодію у малій групі;
- аналізувати соціально-психологічні явища у великих групах.

Курс “Соціальна психологія” передбачає тісний зв’язок з дисциплінами: загальна, вікова та педагогічна психологія, історія психології, психодіагностика та інші.

Обсяг курсу «Психологія соціальна», відповідно до навчального плану, становить 144 год., із них 22 год. – лекції, 20 год. – семінарські заняття, 96 год. – самостійна робота, 6 год. – модульний контроль.

Форма підсумкового контролю – іспит.

І. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 0101 "Педагогічна освіта"	Нормативна	
	Напрямок підготовки 6.010106 Соціальна педагогіка		
Модулів – 3		Рік підготовки	
Змістових модулів – 4		3-й	
Загальна кількість годин – 144		Семестр	
		5-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 4	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Лекції	
		22 год.	
		Семінарські	
		20 год.	
		Самостійна робота:	
		96 год.	
Вид контролю:			
		іспит	

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин							
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Лабораторних	Семинарських	Індивідуальна робота	Самостійна робота	Підсумковий контроль
Змістовий модуль I.									
Місце і роль соціальної психології в системі наукового знання									
1	Вступ в соціальну психологію.	10		2		2		6	
2	Формування і розвиток соціально-психологічних знань.	8		2				6	
Разом		18	6	4		2		12	
Змістовий модуль II.									
Соціальна психологія особистості									
3	Особистість з погляду соціальної психології.	9		2		2		5	
4	Соціально-психологічні проблеми соціалізації особистості.	11		2		4		5	
5	Особистість у групі.	8		2		2		4	
Разом		30	16	6		8		14	2
Змістовий модуль III.									
Проблеми спілкування та міжособистісної взаємодії в соціальній психології									
6	Соціально-психологічна характеристика спілкування.	9		2		2		5	
7	Перцептивна та комунікативна сторони спілкування.	10		2		2		6	
8	Взаємодія і соціальний вплив.	9		2		2		5	
Разом		30	14	6		6		16	2
Змістовий модуль IV.									
Соціальна психологія груп та масових явищ									
9	Проблеми малої групи та лідерства у контексті соціальної психології	15		4		2		9	
10	Психологія великих соціальних груп і масових явищ.	13		2		2		9	
Разом		30	12	6		4		18	2
Самостійна підготовка до іспиту		36							
Разом за навчальним планом		144	48	22		20		60	6

III. ПРОГРАМА

Змістовний модуль I. Місце і роль соціальної психології в системі наукового знання

Лекція 1. Вступ в соціальну психологію (2год.)

Мета соціальної психології. Предметна сутність соціальної психології. Категорії соціальної психології. Функції та завдання соціальної психології

Основні підходи до у визначенні предмета та об'єкта соціальної психології. Розуміння предмета соціальної психології у вітчизняній, європейській та американській традиції. Співвідношення поняття «соціальне» та «психічне».

Підходи до визначення структури соціальної психології. Структура соціальної психології: 1. Методологія: (*теорія*) концептуальний апарат; історія розвитку соціальної психології; принципи, закони і категорії соціальної психології; теоретичні передумови використання методів, методик і технік конкретного дослідження; (*практика*) інструментальний апарат (методи, процедури, техніка дослідження). 2. Феноменологія: (*теорія*) конкретні психологічні явища: соціально-психологічні проблеми особистості; соціальна психологія спільностей (великі, малі групи) і міжгрупової взаємодії; соціально-психологічні характеристики спілкування; (*практика*) емпіричний матеріал. 3. Праксеологія: (*теорія*) а) прикладна психологія, концептуальні моделі: психологія побуту; індивідуальна психологія; правова психологія; психологія політики; етнічна психологія; психологія мистецтва; психологія релігії; психологія науки; (*практика*) досвід практичного застосування соціально-психологічної теорії.

Основні поняття: соціальна психологія, праксеологія, феноменологія, методологія, соціальні відносини, соціальна поведінка, соціально-психологічна реальність, соціальна психіка.

Семінар 1. Соціальна психологія як наука.

Лекція 2. Формування і розвиток соціально-психологічних знань (2год.)

Б. Д. Паригін про донаукові емпіричні передумови виникнення соціальної психології.

1-ий етап становлення соціальної психології – накопичення знань в сферах філософії і загальної психології. Філософські витoki і передумови соціально-психологічної теорії. 2-ий етап – "описовий" (феноменологічний): виділення описової соціальної психології з філософії (соціології) в самостійну сферу знання. Виділення соціально-психологічний явищ в самостійний клас. Розробка специфічних способів вивчення соціально-психологічний явищ. Теорія психології народів (*М.Лацарус, Г.Штейнталь і В.Вундт*); теорія психології мас (*Г.Тард*), теорії про соціальні інстинкти (*В.Мак-Дуггал*). 3-ій етап – оформлення соціальної психології в експериментальну науку (*В. Медэ, Ф.Оллпорт, В.Бехтерев*). Соціально-психологічні варіанти основних течій психологічної думки: біхевіоризм, психоаналіз, гештальтизм, когнітивізм інтеракціонізм.

Особливості розвитку вітчизняної соціальної психології. Стагнація соціальної психології (друга половина 40 -х — 50-тіроки ХХст.). Відродження

соціальної психології. Дискусія 60-х років про соціальну психологію (В.М.Мясіщев, Б.Д.Паригін, Е.С.Кузьмін, О. Г.Ковальов, В.М.Колбановський, К.К.Платонов).

Формування і розвиток основних напрямів сучасної соціальної психології. Актуальні проблеми сьогодення.

Основні поняття: теорія психології народів, теорія психології мас, теорія соціальних інстинктів, біхевіоризм, психоаналіз, гештальтизм, когнітивізм, інтеракціонізм, рефлексологія.

Змістовний модуль II. Соціальна психологія особистості

Лекція 3. Особистість з погляду соціальної психології (2год.)

Створення психологічно обумовленої стратегії та тактики вивчення особистості. Історія дослідження проблеми особистості. Основні сучасні підходи до пізнання феномена особистості у соціальній психології.

Поняття індивід, індивідуальність, особистість.

Проблема соціального і біологічного в особистості. Ототожнення особистості з її ставленнями. Визначення особистості як сукупності суспільних відносин. Біосоціальна суть особистості.

Соціально-психологічні якості особистості. Атрибути особистості: свідомість, динамічність, активність, неповторність. Ознаки особистості.

Простори існування та структура особистості.

Загальна характеристика соціально-психологічних теорій особистості. Аналіз зарубіжних психологічних теорій особистості. Моделі особистості: людина механічна, людина психодинамічна, людина психоенергетична, людина рольова, людина, яка пізнає, думає. Порівняльна характеристика основних моделей особистості. Особистість як система конструктів, система рис, система особистісних смислів, суб'єкт персоналізації.

Основні напрямки дослідження особистості у вітчизняній психологічній науці.

Основні поняття: індивід, індивідуальність, особистість, активність особистості, соціально-психологічна компетентність особистості, система конструктів, система рис, система особистісних смислів.

Семінар 2. Соціально-психологічні характеристики особистості.

Лекція 4. Соціально-психологічні проблеми соціалізації особистості (2год.)

Поняття соціалізації особистості. Первинна та вторинна соціалізація особистості. Структура процесу соціалізації. Різні підходи до визначення етапів соціалізації. Зміст процесу соціалізації в різних наукових напрямках. Сфери соціалізації: діяльність, спілкування, самосвідомість. Критерії соціалізованості особистості. Інститути та агенти соціалізації. Роль сім'ї та дитячих закладів у первинній соціалізації людини. Школа як засіб соціалізації через систему освіти та виховання. Середні та вищі навчальні заклади як інститути вторинної соціалізації. Трудові колективи та громадські організації як інститути соціалізації. Вплив великих соціальних груп на процес соціалізації.

Основні механізми соціалізації. Стихійні та цілеспрямовані механізми соціалізації. Механізми «зсування мотиву на ціль», ідентифікація, наслідування, прийняття та засвоєння соціальних ролей, навіювання, переконання, соціальна фасилітація, конформність. Соціалізація, десоціалізація, ресоціалізація та адаптація особистості. Формування захисних функцій особистості у процесі соціалізації.

Гендер як психологічна і соціальна характеристика чоловіків та жінок, що формується в процесі соціалізації. Провідні чинники гендерної соціалізації.

Основні поняття: соціалізація, десоціалізація, ресоціалізація, наслідування, навіювання, переконання, рефлексія, ідентифікація, соціальна фасилітація, конформність, гендер.

Семінар 3-4. Соціалізація особистості.

Лекція 5. Особистість у групі (2 год.)

«Я» особистості як чинник становлення у групі. Проблема «Я» в структурі особистості у творах вітчизняних та зарубіжних психологів. Становлення «Я-концепції». Структура самосвідомості: самопізнання, самооцінка, самоконтроль. Наслідки позитивної і негативної самооцінки. Механізми формування самооцінки. Самоконтроль, відмінності між людьми з високим і низьким самоконтролем. Самоповага. Самоефективність.

Актуальні та фіксовані установки. Сутність соціальної установки. Функції соціальної установки (атитюду): випереджувальна та регулятивна. Уявлення Олпорта та Томаса про соціальну установку. Структура атитюда за М.Смітом: когнітивний (пізнавальний), афективний (емоційний) та конативний (поведінковий) компоненти. Система диспозиційних утворень, які регулюють поведінку і діяльність людини (за В. Ядовим).

Специфіка входження особистості в групу. Соціальні норми. Фаза адаптації. Фаза індивідуалізації. Фаза інтеграції.

Соціальний статус як показник місця особистості у суспільстві та її приналежності до певних груп. Влада й авторитет. Престиж. Показники престижу. Соціальна позиція. Соціальна роль. Форми ролівої ідентичності: статеві; етнічна; групова; політична. Соціальний ранг.

Основні поняття: самосвідомість, «Я-концепція», самооцінка, самоконтроль, атитюд, соціальний статус, престиж, соціальна позиція, соціальна роль, соціальний ранг.

Семінар 5. Особистість у групі.

Змістовний модуль III. Проблеми спілкування та міжособистісної взаємодії в соціальній психології

Лекція 6. Соціально-психологічна характеристика спілкування (2 год.)

Спілкування як феномен соціальної психології. Потреба у спілкуванні, потреба в усамітненні. Взаємозв'язок спілкування і діяльності. Спілкування та комунікація.

Різні підходи до визначення структури спілкування. Перцептивний, комунікативний, інтерактивний компонент спілкування. Макрорівень, мезорівень,

мікрорівень спілкування. Функції спілкування: інформаційно-комунікативна, регуляційно-комунікативна, афективно-комунікативна (Б.Ломов).

Види спілкування: за орієнтацією, за сферою перебігу, за використовуваними засобами, за мірою опосередкованості, за змістом, за засобами (О.О.Леонт'єв).

Типи міжособистісного спілкування: імперативний, маніпулятивний, діалогічний. Рівні спілкування.

Конвенційні, ситуативні, насильницькі обмеження спілкування. Застосування маніпулятивних тактик у міжособистісному і діловому спілкуванні (гра на почутті жалості, використання самолюбства партнера за допомогою компліментів і лестощів, використання довірливості і поступливості партнера, провокування захисних реакцій, провокування замішання і дезорієнтації партнера, гра на нетерплячості партнера, гра на почутті безвиході, провокування інтересу партнера до маніпулятора). Емоційні обмеження. Обмеження розмов на певні теми.

Основні поняття: спілкування, комунікація, перцептивний, комунікативний, інтерактивний компоненти спілкування, імперативний, маніпулятивний, діалогічний типи спілкування, обмеження спілкування.

Семінар 6. Проблема спілкування в соціальній психології.

Лекція 7. Перцептивна та комунікативна сторони спілкування (2год.)

Поняття та зміст соціальної перцепції. Функції соціальної перцепції. Особливості суб'єкта і об'єкта міжособистісного сприймання. Залежність сприймання від індивідуальних, статево-рольових, вікових, професійних особливостей характеристик суб'єкта сприймання. Аперцепція.

Механізми сприймання. Природа соціальних стереотипів. Антропологічні, етнонаціональні, соціально-статусні, соціально-рольові, експресивно-естетичні, вербально-поведінкові стереотипи. Ефект первинності. Ефект новизни. Ефект ореолу. Ефект пріоритету. Ефект поблажливості. Типові схеми формування першого враження. Роль емпатії та емоцій в міжособистісному спілкуванні

Проблема взаєморозуміння. Механізми взаєморозуміння: ідентифікація, емпатія, атракція, рефлексія, каузальна атрибуція. Пізнавальний, моральний, комунікативний егоцентризм. Бар'єри взаєморозуміння: естетичний, інтелектуальний, моральний, емоційний, соціальний.

Специфіка обміну інформацією між людьми. Функції комунікативного аспекту спілкування. Зміст, види і форми комунікації. Психологічні особливості вербальної та невербальної комунікації. Характеристика компонентів комунікативного простору. Ефективність обміну інформацією.

Основні поняття: соціальна перцепція, аперцепція, ідентифікація, емпатія, атракція, рефлексія, каузальна атрибуція, соціальні стереотипи, ефект первинності, ефект новизни, ефект ореолу, вербальні та невербальні засоби спілкування.

Семінар 7. Перцептивна та комунікативна сторони спілкування.

Лекція 8. Взаємодія і соціальний вплив (2год.)

Особливості взаємодії в соціальній психології. Види взаємодії: співробітництво («кооперація», «згода», «пристосування», «асоціація»); суперництво («конкуренція», «конфлікт», «опозиція», «дисоціація»).

Основні наукові погляди на взаємодію та її структуру. Теорія соціальної дії (М. Вебер, Т. Парсонс та ін.). Модель діадичної взаємодії (Дж. Тібо і Г. Келлі). Типи контролю і особливостей соціальної поведінки учасників взаємодії. Концепції символічного інтеракціонізму Дж.-Г. Міда.

Загальна характеристика міжособистісного впливу. Види міжособистісного впливу: психологічний вплив, особистий вплив, функціонально-рольовий вплив, індивідуально-специфічний вплив, комунікативний вплив та інші. Критерії ефективності впливу.

Види психологічного впливу: переконання, зараження, навіювання, наслідування.

Конформізм. Поступливість. Підпорядкування.

Конструктивні та деструктивні форми взаємодії

Основні поняття: співробітництво, кооперація, згода, пристосування, асоціація, суперництво, конкуренція, конфлікт, опозиція, зараження, атракція.

Семінар 8. Взаємодія і соціальний вплив.

Змістовний модуль IV. Соціальна психологія груп і масових явищ

Лекція 9-10. Проблеми малої групи та лідерства у контексті соціальної психології (4 год.)

Група як основний інститут соціалізації та реалізації міжособистісного спілкування. Теоретичні підходи дослідження групи у вітчизняній та зарубіжній психології

Ознаки, що характеризують малу групу. Класифікація груп.

Основні соціально-психологічні характеристики малої соціальної групи. Виміри групової структури: формально-статусна, соціометрична, комунікативна, референтна, експертна, ставлення до влади. Соціометрія як метод дослідження малої соціальної групи.

Поняття про групову динаміку та групові процеси. Механізми групової динаміки: розв'язання внутрішньогрупових суперечностей, «ідіосинкразійний кредит», психологічний обмін, нормативний вплив меншості, зсув до ризику.

Стратометрична концепція. Параметричний підхід до динаміки групового розвитку. Стадії розвитку групи (за Л. Уманським). Характеристика відносин між членами високоорганізованої групи: 1) ціннісно-орієнтаційна єдність; 2) колективістська ідентифікація; 3) адекватна атрибуція відповідальності; 4) єдність функціонально-рольових очікувань.

Поняття про лідерство та керівництво у групах. Сучасні моделі керівництва.

Проблема прийняття групового рішення. Можливості усунення недоліків групового рішення. Продуктивність групової роботи. Групова згуртованість як складний психологічний феномен. Фактори, що впливають на процес згуртованості групи.

Основні поняття: мала соціальна група, психологічний клімат групи, групова норма, групова структура, групова динаміка, ідіосинкратичний кредит, групове мислення, згуртованість, лідер, керівник.

Семінар 9. Соціально-психологічні характеристики малої соціальної групи

Лекція 11. Психологія великих соціальних груп і масових явищ (2 год.)

Поняття велика соціальна група: сутність та зміст. Ознаки та структура великих соціальних груп. Класифікація великих соціальних груп. Соціально-психологічні особливості формування великих соціальних груп. Функціонування великих груп. Особливості дослідження великих соціальних груп.

Типи соціальних спільностей. Зв'язок понять велика соціальна група та масова поведінка. Поняття про стихійну групу: натовп, юрба, публіка. Натовп та його особливості. Класифікація видів натовпу. Наслідування, навіювання, зараження як фактори впливу та регуляції поведінки натовпу. Особливості лідерства в натовпі. Публіка як специфічний різновид натовпу.

Особливості функціонування громадської думки. Масова комунікація як різновид міжгрупового спілкування. Вплив громадської думки на функціонування великих соціальних груп.

Психологічні особливості етнічних груп. Ментальність народу. Національний характер, темперамент, самосвідомість, почуття, традиції, звичаї та обряди. Психологічні особливості українського національного характеру.

Основні поняття: велика соціальна група, масова поведінка, натовп, юрба, публіка, громадська думка, масова комунікація, етнос, ментальність, національний характер.

Семінар 10. Психологія великих соціальних груп і масових явищ

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Соціальна психологія»

Разом: 144 год., із них 22 год. – лекції, 20 год. – семінарські заняття, 60 год. – самостійна робота, 36 год. – самостійна підготовка до іспиту, 6 год. – модульний контроль, підсумковий контроль – іспит.

Назва модуля	Місце і роль соціальної психології в системі наукового знання	Соціальна психологія особистості
Кількість балів за модуль	18 б	47 б
Теми лекцій	1. Вступ в соціальну психологію 2. Формування і розвиток соціально-психологічних знань style="text-align: center;"> 2 б	3. Особистістість з погляду соціальної психології 4. Соціально-психологічні проблеми соціалізації особистості 5. Особистістість у групі style="text-align: center;"> 3 б
Теми семінарських занять	1. Соціальна психологія як наука style="text-align: center;"> 11 б	2. Соціально психологічна характеристика особистості 3-4. Соціалізація особистості 5. Особистістість у групі style="text-align: center;"> 14 б
Самостійна робота	Виконання сам. завдань до модуля (див роз.VI.) 5б	Виконання сам. завдань до модуля (див роз.VI.) 5б
Види поточного контролю		Модульна контрольна робота 1 25 б

Назва модуля	Проблеми спілкування та міжособистісної взаємодії в соціальній психології	Соціальна психологія груп та масових явищ
Кількість балів за модуль	46 б	45 б
Теми лекцій	6. Соціально-психологічна характеристика спілкування. 7. Комунікативна та перцептивна сторони спілкування 8. Взаємодія і соціальний вплив 3 б	9-10. Проблеми малої групи та лідерства у контексті соціальної психології 10. Психологія великих соціальних груп і масових явищ 3 б
Теми семінарських занять	6. Проблема спілкування в соціальній психології 7. Комунікативна та перцептивна сторони спілкування 8. Взаємодія і соціальний вплив 13 б	9. Соціально-психологічні характеристики малої соціальної групи 10. Психологія великих соціальних груп та масових явищ 12 б
Самостійна робота	Виконання сам. завдань до модуля (див роз. VI.) 5 б	Виконання сам. завдань до модуля (див роз. VI.) 5 б
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 2 25 б	Модульна контрольна робота 3 25 б
Підсумковий контроль	Іспит	

Індекс перерахунку 2,6(див розділ VII)

V. ПЛАНИ
СЕМІНАРСЬКИХ І ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль I.

Місце і роль соціальної психології в системі наукового знання

Семінар 1.

Тема: Соціальна психологія як наука (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Сутність, структура та функції соціальної психології.
2. Предмет і завдання соціальної психології.
3. Методи соціальної психології.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Основна література: 5, 6, 8, 9.

Додаткова література: 12,15, 22.

Змістовий модуль II.

Соціальна психологія особистості

Семінар 2.

Тема: Соціально-психологічна характеристика особистості (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Соціально-психологічна природа особистості.
2. Поняття індивід, індивідуальність, особистість.
3. Основні ознаки та простори існування особистості.
4. Підходи до структури особистості.

II. Колоквіум: Аналіз теорій особистості, їх порівняльна характеристика.

Основна література: 2, 5, 6, 8.

Додаткова література: 28, 38, 46,48.

Семінар 3-4

Тема: Соціалізація особистості (4 год.)

План 5 заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Сутність соціалізації, її стадії та інститути.
2. Механізми соціалізації.
3. Провідні чинники гендерної соціалізації.

II. Дискусія: Україна: гендерна асиметрія чи гендерний паритет.

Продовження теми(наступне семінарське заняття)

III. Аналіз відеофільму «Експерименти над поведінкою людини». Пропонується план аналізу. Студенти дивляться спектакль. Проводиться обговорення.

Основна література: 5, 6, 10.

Додаткова література: 19, 20, 24, 43, 44.

Семинар 5

Тема: Особистість у групі (2 год.)

План 5 заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Специфіка входження особистості в групу.
2. Соціально-рольові характеристики особистості.
3. Соціальна установка як регулятор соціальної поведінки людини.
4. Самосвідомість особистості як чинник становлення у групі.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Основна література: 1, 5, 6, 9.

Додаткова література: 14, 27, 32, 46, 52.

Змістовий модуль III.

Проблеми спілкування та міжособистісної взаємодії в соціальній психології

Семинар 6.

Тема: Проблема спілкування в соціальній психології (2 год)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Поняття спілкування в соціальній психології, його зміст та функції.
2. Види спілкування.
3. Історично сформовані типи міжособистісного спілкування.
4. Типові обмеження у спілкуванні.

II. Групове обговорення проблеми: чинники ефективності спілкування.

Основна література: 5, 6, 9.

Додаткова література: 16, 30, 38, 47, 49.

Семинар 7.

Тема: Комунікативна та перцептивна сторони спілкування (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Психологічні особливості вербальної комунікації.
2. Характеристика невербальної комунікації.
3. Поняття соціальної перцепції, її зміст, механізми та функції.
4. Основні механізми взаєморозуміння.

II. Обговорення проблеми: "Бар'єри взаєморозуміння" (за результатами самостійного підготовки студентів: Головаха Е.И. Психология человеческого взаимопонимания / Е.И. Головаха, Н.В.Панина. – К., Политиздат Украины, 1989. – 189 с.)

Основна література: 4, 5, 6, 7, 8.

Додаткова література: 26, 30, 38, 40, 51, 49.

Семінар 8.

Тема: Взаємодія і соціальний вплив (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Конструктивні та деструктивні форми взаємодії.
2. Загальна характеристика міжособистісного впливу
3. Механізми та види міжособистісного впливу.
4. Характеристика видів психологічного впливу.

II. Обговорення виступів студентів, підготовлених за книгою Берна Э. Игры в которые играют люди...Люди, которые играют в игры.- Минск: современный литератор, 2002. -447 с.

Основна література: 5, 6, 11.

Додаткова література: 13, 23, 25, 27, 33, 37, 50.

Змістовий модуль IV.

Соціальна психологія груп і масових явищ

Семінар 9.

Тема: Соціально-психологічні характеристики малої соціальної групи (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Феномен групи з погляду соціальної психології.
2. Основні соціально-психологічні характеристики малої соціальної групи.
3. Групова динаміка, її механізми.
4. Керівництво і лідерство у малій групі

II. Проведення методики "Моя група на безлюдному острові".

III. Ознайомлення з соціометричним тестом.

Основна література: 1, 3, 5.

Додаткова література: 12, 14, 27, 29, 32, 37, 43.

Семінар 10.

Тема: Психологія великих соціальних груп та масових явищ (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Загальна характеристика великих соціальних груп.
2. Поняття про стихійну групу: натовп, юрба, публіка.
3. Характеристика громадської думки.
4. Психологія етнічних груп.

II. Ознайомлення з методикою Г.У.Солдатової "Типи етнічної ідентичності".

Основна література: 5,6.

Додаткова література: 17, 18, 31, 34, 36, 42, 45.

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Змістовий модуль I.

Місце і роль соціальної психології в системі наукового знання

Тема 1. Соціальна психологія як наука – 6 год.

1. Знайти у мережі інтернету журнали з психології за останні півроку. Відшукати в них публікації, присвячені дослідженню проблем соціальної психології. Скласти бібліографічний список. Виділити і зробити анотації окремих з них (Зст). – 3 год.

2. Самостійно опрацювати роботу: Програма емпірического исследования (Социальная психология: Практикум / Учебное пособие для студентов вузов / Г.М.Андреева, Е.А.Аксенова, Т.Ю.Базаров и др. / Под ред. Т.В.Фоломеевой. – М.: Аспект Пресс, 2006. – С. 10-26). Звіт оформити у вигляді тез. – 3 год.

Тема 2. Формування і розвиток соціально-психологічних знань – 6 год.

1. Розробити буклет: соціальної психології – персоналії (історія та сучасність) – 4 год.

3. Проаналізувати періодичні видання з соціальної психології та виділити актуальні проблеми сучасної соціальної психології. – 2 год.

Змістовий модуль II.

Соціальна психологія особистості

Тема 3. Соціально-психологічна характеристика особистості – 5 год.

1. Висвітлити підхід до проблеми особистості у творах улюбленого письменника. Дати порівняльну характеристику особливостей розгляду проблем особистості у художній та психологічній літературі. – 3 год.

2. Задати графічну схему опрацьованого студентом матеріалу по темі «Основні теорії особистості, їх порівняльна характеристика» за допомогою карти знань – 2 год.

Тема 4. Соціалізація особистості – 5 год.

1. Обґрунтувати необхідність вивчення проблеми соціалізації особистості майбутніми соціальними педагогами. – 2 год.

2. Підготувати презентації за однією із тем: – 3 год.

1. Гендерні стереотипи в педагогічних колективах.

2. Міфи і реальність у подоланні гендерних стереотипів.

3. Соціостатеві установки в українській етнокультурі.

4. Біологізаторський підхід до гендеру.

5. Люди, які заперечують свою стать.

6. Гендерні стереотипи в засобах масової комунікації.

7. Стилі виховання хлопчиків та дівчат.

8. Гендерні відмінності в психотерапії.

Тема 5. Особистість у групі – 4 год.

1. Виділити та схематично задати чинники що визначають соціальний ранг особистості – 2 год.

2. Проаналізувати способи покращення самопочуття особистості в групі. Розробити рекомендації вчителям щодо роботи з ізольованими учнями. – 2 год.

Змістовий модуль III.

Проблеми спілкування та міжособистісної взаємодії в соціальній психології

Тема 6. Проблема спілкування в соціальній психології – 5 год.

1. Задати графічну схему опрацьованого студентом матеріалу по темі «Проблема спілкування в соціальній психології» за допомогою карти знань – 3 год.

2. Виділити та схематично задати чинники ефективності спілкування. – 2 год.

Тема 7. Комунікативна та перцептивна сторони спілкування – 6 год.

1. Створити буклет, де розмістити рекомендації щодо удосконалення ораторських навичок соціального педагога. – 3 год.

2. Самостійне опрацювання першоджерела: Головаха Е.И. Психология человеческого взаимопонимания / Е.И. Головаха, Н.В.Панина. – К., Политиздат Украины, 1989. – 189 с. Виокремити із даної роботи бар'єри взаєморозуміння. Навести власні приклади до кожного з них. – 3 год.

Тема 8. Взаємодія і соціальний вплив – 5 год.

1. На прикладах з власного досвіду проаналізувати особливості використання механізмів впливу на інших людей та захисту від негативних впливів. – 2 год.

2. Розробити рекомендації педагогам щодо поведінки в педагогічних конфліктах. – 3 год.

Змістовий модуль IV.

Соціальна психологія груп та масових явищ

Тема 9. Проблеми малої групи та лідерства у контексті соціальної психології – 9 год.

1. Підібрати банк методик для діагностики міжособистісних відносин в трудовому колективі. – 4 год.

2. Підготувати презентацію за однією з тем. – 5 год.:

- Особливості управління колективом та організацією.
- Сучасні підходи до оптимального стилю управління.
- Харизматичний лідер в сучасній системі управління.
- Керівництво як управлінський феномен.
- Лідерство у контексті спільної групової діяльності.
- Моделі сучасного управління.

Тема 10. Психологія великих соціальних груп і масових явищ – 9 год.

1. Виділити та описати персонажі сучасного мистецтва і телевізійних передач, які найбільше впливають на характер масового спілкування, оформити як самостійну творчу роботу. – 3 год.

2. На основі аналізу роботи Гнатенко П.І. (Український національний характер. – К., 1997) узагальнити і виділити психологічні особливості українського національного характеру. – 3 год.

3. Написати власну етнічну автобіографію, відобразивши в ній основні етапи становлення власної етнічної ідентичності (для зручності схема аналізу пропонується викладачем). – 3 год.

(Критерії оцінювання самостійної роботи студентів – див. п. VII).

VII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

В основу оцінки навчальних досягнень студентів із дисципліни «Психологія соціальна» покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських заняттях, виконання самостійної роботи, модульну контрольну роботу.

Нижче подаються критерії оцінювання цих видів діяльності.

1. Критерії оцінювання роботи студента на семінарах

На семінарському занятті оцінюються:

- усні відповіді студентів;
- участь в обговоренні дискусійних питань;
- участь у ділових, рольових іграх та їх обговоренні;
- аналіз ситуаційних завдань та вміння доведення власної думки;
- підібрана інформація щодо соціально-психологічних проблем, новин вітчизняного/зарубіжного літератури;
- вирішення практичних ситуацій
- реферативні виступи, презентації тощо.
- письмові завдання

Критеріями оцінки роботи студента на семінарах при усних відповідях є:

- повнота розкриття питання;
- логіка викладання, культура мови;
- емоційність та переконаність;
- використання основної та додаткової літератури;
- аналітичні міркування, вміння роботи порівняння, висновки.

при виконанні письмових завдань:

- повнота розкриття питання;
- цілісність, системність;
- логічна послідовність;
- вміння формулювати висновки;
- акуратність оформлення письмової роботи.

2. Критерії оцінювання самостійної роботи студента

Кількість балів за роботу під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких критеріїв:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань 1б;
- ✓ повний обсяг їх виконання 1б;
- ✓ якість виконання навчальних завдань 2 б;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань 1б;

5 балів – максимальна кількість балів, яку студент може отримати за виконання одного завдання для самостійної роботи. Кількість та складність завдань залежить від кількості годин відведених на самостійну роботу до того або іншого модуля (див п. VI). Загальна оцінка за виконання самостійної роботи до модуля визначається так: сума набраних студентом балів за виконання всіх завдань до модуля розділити на кількість завдань (зазвичай це 2-3 завдання). Максимальна кількість балів за модуль – 5б.

Окремі види самостійної роботи, які виконує бакалавр за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях

3. Модульний контроль та критерії його оцінювання

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Модульний контроль є підсумком певного етапу вивчення дисципліни та здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля. Його мета – виявлення проміжних результатів засвоєння студентами змісту навчальної дисципліни. Модульний контроль з психології соціальної проводиться згідно і тематичним планом. Максимальна оцінка за виконання однієї модульної роботи – 25 балів. Модульний контроль проводиться у вигляді тестових завдань. Блок тестових запитань до кожного модуля містить 25 запитань. За кожну правильну відповідь виставляється 1 бал.

Карта підсумкового контролю

1. Структура екзаменаційного білету з психології соціальної.

Білет із психології соціальної складається з трьох запитань теоретичного спрямування та одного практичного. Відповідь на кожне запитання оцінюється в 10 балів. Загальна сума балів за іспит – 40.

2. Критерії оцінювання відповідей студентів на іспиті.

При оцінці відповіді студента на іспиті повинні враховувати, насамперед, її правильність, а також здатність студента:

1) здійснити розгорнутий, вичерпний виклад змісту даної у питанні проблеми;

2) знати повний перелік необхідних для розкриття змісту запитання термінів, категорій та законів;

3) виявити творчі здібностей у розумінні та викладенні навчально-програмного матеріалу; наводити зрозумілі ілюстрації та приклади, а також власну інтерпретацію наданої інформації.

4) здійснювати порівняльний аналіз різних теорій, концепцій, підходів та вміти аналізувати соціально-психологічне явище, окремі його елементи.

5) самостійно критично оцінити публікації з даної тематики, а також самостійно робити логічні висновки й узагальнення;

6) висловлювати та аргументувати власне ставлення до альтернативних поглядів на дане питання;

7) засвоїти основну та додаткову літературу;

8) визначити і застосувати одержану теоретичну інформацію для рішення практичних завдань.

9) викладати матеріал чітко, логічно, послідовно.

При оцінювання відповіді на теоретичні та практичне запитання в білеті необхідно орієнтуватися на критерії відображені в таблицях 8.1 та 8.2.

Таблиця 8.1

Загальні критерії оцінювання відповіді студентів на теоретичне запитання екзаменаційного білету

Оцінка	Критерії оцінювання
«10-9»	10 – питання розкрито на високому теоретичному і практичному рівнях, студент без ускладнень орієнтується в матеріалі, повністю відповідає на додаткові запитання, бачить місце питання, яке розглядається, в контексті соціальної психології як науки. Якість

	<p>відповіді свідчить про вільне володіння матеріалом лекційних і практичних занять, а також про ознайомлення з додатковим матеріалом з означеної проблеми. При відповіді на питання посилається на рекомендовану програмою курсу додаткову наукову літературу. Вміє показати значення даного явища для вирішення конкретних соціально-психологічних проблем.</p> <p>9 – допускаються неістотні неточності.</p>
«8-6»	<p>8 – якість відповіді виявляє вільне володіння студентом фактичним матеріалом курсу, але він допускає окремі неістотні помилки. Основне питання розкрито, а на додаткові – студент повністю не відповідає. Ознайомлення з додатковими джерелами не систематизовано.</p> <p>7 – висновки і узагальнення зроблені студентом не є вичерпними; відсутні посилання на додаткову літературу; практичне застосування теоретичних знань є дещо розпливчатим.</p> <p>6 – не розкритий хоча б один із пунктів указаних вище.</p>
«5-3»	<p>5 – володіє фактичним матеріалом, в цілому орієнтується в досліджуваному предметі, але при розкритті питання допускає суттєві помилки.</p> <p>4 – в основному студент володіє тільки загальним понятійним апаратом, але в окремих аспектах питання не в змозі самостійно робити чіткі закінчені висновки та узагальнення і пов'язати теоретичні знання з практикою.</p> <p>3 – понятійний апарат використовується неповною мірою, виклад матеріалу утруднений; твердження, зазначені у відповіді не аргументовані.</p>
«2-1-0»	<p>2 – відповідь студента під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення.</p> <p>1 – студент робить принципові помилки при відповіді, або ж утрудняється дати обґрунтовану відповідь на всі питання викладача, не володіє понятійним апаратом.</p> <p>0 – студент не володіє матеріалом курсу, не орієнтується в його проблематиці; висновки, зроблені під час відповіді, не відповідають правильним. Характер відповіді дає підставу стверджувати, що особа, яка складає іспит, неправильно зрозуміла зміст питання чи не знає правильної відповіді, тому не відповіла на нього по суті, допустивши грубі помилки у змісті відповіді.</p>

Таблиця 8.2

Загальні критерії оцінювання відповіді студентів на практичне запитання екзаменаційного білету

Оцінка	Критерії оцінювання
«10-9»	Вільно виконує практичні завдання, правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях.
«8-6»	Успішне виконання практичних завдань, однак студент допускає несуттєві неточності, має певні труднощі в трансформації умінь у нові умови.
«5-3»	Можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача. Уміє використовувати знання для вирішення стандартних завдань
«2-0»	Нездатність застосувати знання на практиці, що робить неможливим дати відповідь на запитання.

Систему розподілу балів, що присвоюються студентам за різні види їх навчальної роботи та переведення їх в рейтингові бали, а також загальне оцінювання засвоєння студентом навчального матеріалу за стобальноною шкалою подано у табл. 8.3, табл. 8.4. та табл. 8.5.

Таблиця 8.3

Розподіл балів, що присвоюються бакалаврам за різні види навчальної роботи студентів упродовж вивчення дисципліни «Психологія соціальна»

Види навчальної роботи студентів	Кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Максимальна кількість балів
Відвідування лекції	1	11	11
Відвідування сем. занять	1	10	10
Робота на семінарському занятті	10	4	40
Виконання домашнього завдання	5	4	20
Модульна контрольна робота	25	3	75
разом			156

Індекс перерахунку: $156/60=2,6$

Всі рейтингові бали, що обрав студент, вираховуються так: набрана студентом кількість балів ділиться на 2,6

Таблиця 8.4

Розрахунок максимальної кількості рейтингових балів за видами поточного та підсумкового контролю

№	Максимальна	Максимальна
----------	--------------------	--------------------

п/п	Вид діяльності	кількість балів	кількість рейтингових балів
1.	Робота на семінарах, лабораторних заняттях, лекціях (Змістовий модуль 1)	13	5
2.	Робота на семінарах, лабораторних заняттях, лекціях (Змістовий модуль 2)	17	6,5
3.	Робота на семінарах, лабораторних заняттях, лекціях (Змістовий модуль 3)	16	6,3
4	Робота на семінарах, лабораторних заняттях, лекціях (Змістовий модуль 4)	15	5,8
6.	Модульні контрольні роботи (1, 2, 3)	75	28,8
7.	Самостійна робота	20	7,6
9.	Іспит		40
Підсумковий рейтинговий бал			100

Таблиця 8.5

Загальне оцінювання засвоєння студентом навчального матеріалу за стобальною шкалою

Значення оцінки	Оцінка за стобальною шкалою	Рейтингова оцінка
«Відмінно»- відмінний рівень знань межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками	90-100	A
«Дуже добре»-достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок	82-89	B
«Добре» -в цілому добрий рівень знань(умінь) з незначною кількістю помилок	75-81	C
«Задовільно»-посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	69-74	D
«Достатньо»-мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	60-68	E
«Незадовільно» (з можливістю повторного складання)	35-59	FX
«Незадовільно» (з обов'язковим повторним вивченням курсу)	1-34	F

У процесі оцінювання навчальних досягнень бакалаврів застосовуються такі методи:

➤ **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, іспит.

➤ **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, контрольна робота, творча самостійна робота, звіти про виконання ІНДЗ та самостійної роботи.

➤ **Методи комп'ютерного контролю:** тестові програми.

➤ **Методи самоконтролю:** самостійне оцінювання своїх знань, самоаналіз.

VIII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

•Словесні: лекція (традиційна, проблемна) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій, семінари, пояснення, розповідь, бесіда.

•Наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація, перегляд відео-касєт.

•Практичні: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості тощо.

IX. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

✓ опорні конспекти лекцій;
✓ навчальні посібники;
✓ відео-касєти;
✓ робоча навчальна програма;
✓ збірка тестових і контрольних завдань для модульного оцінювання навчальних досягнень студентів;

✓ засоби підсумкового контролю (комплект друкованих завдань для підсумкового контролю);

✓ завдання для ректорського контролю знань студентів з навчальної дисципліни «Психологія соціальна».

X. ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ

1. Сутність, структура та функції соціальної психології.

2. Основні підходи до визначення предмета соціальної психології.

3. Передумови виникнення соціальної психології як самостійної галузі знання.
4. Основні етапи становлення соціальної психології.
5. Розвиток сучасної зарубіжної соціальної психології.
6. Розвиток сучасної вітчизняної соціальної психології.
7. Соціометрія як спеціалізований соціально-психологічний метод
8. Методи та методичні прийоми соціальної психології
9. Соціально-психологічна природа особистості.
10. Поняття індивід, індивідуальність, особистість.
11. Проблема соціального і біологічного в особистості.
12. Основні ознаки особистості.
13. Простори існування та структура особистості.
14. Зміст, механізми та інститути соціалізації.
15. Етапи та структура процесу соціалізації.
16. Особливості первинної та вторинної соціалізації.
17. Аналіз зарубіжних психологічних теорій особистості.
18. Основні напрямки дослідження особистості у вітчизняній психологічній науці.
19. Самосвідомість особистості як чинник становлення у групі.
20. Специфіка входження особистості в групу.
21. Засвоєння гендерних ролей. Провідні чинники гендерної соціалізації.
22. Характеристика гендерних стереотипів.
23. Поняття спілкування в соціальній психології, його зміст та цілі.
24. Види та функції спілкування.
25. Історично сформовані типи міжособистісного спілкування.
26. Типові обмеження у спілкуванні.
27. Проблема соціальної толерантності.
28. Особистісні орієнтації та рівні спілкування.
29. Психологічні особливості вербальної комунікації.
30. Характеристика невербальної комунікації.
31. Поняття соціальної перцепції, її зміст та функції.
32. Характеристика соціальних стереотипів.
33. Механізми міжособистісного сприймання. Ефекти сприймання.
34. Основні механізми взаєморозуміння.
35. Бар'єри взаєморозуміння.
36. Проблема взаємодії в соціальній психології, її види.
37. Загальна характеристика міжособистісного впливу, його види та стратегії.
38. Характеристика видів психологічного впливу.
39. Механізми міжособистісних впливів та проблема захисту від негативних впливів.
40. Основні теорії агресивності. Агресія і культура.
41. Види і причини конфліктів у міжособистісній взаємодії.
42. Динаміка та структура конфлікту.
43. Стратегія поведінки учасників конфлікту.

44. Міжособистісна атракція, її природа.
 45. Кохання і взаємовідносини.
 46. Альтруїстична поведінка у взаємодії. Навчання альтруїзму.
 47. Взаємодія на рівні дружби. Особливості дружби людей на різних етапах життєвого циклу.
 48. Сутність, функції та структура соціальної установки.
 49. Статусно-рольові характеристики особистості.
 50. Форми колективного обговорення проблем. Правила спілкування в електронному просторі.
 51. Порухення процесу соціалізації. Природа просоціальної поведінки.
 52. Специфіка ділового спілкування.
 53. Розвиток соціально-психологічних уявлень про міжгрупові взаємини.
 54. Феномен групи з погляду соціальної психології.
 55. Класифікація малих соціальних груп.
 56. Основні соціально-психологічні характеристики малої соціальної групи.
 57. Поняття про групову динаміку та групові процеси.
 58. Механізми групової динаміки.
 59. Структура взаємовідносин у малій соціальній групі.
 60. Конформність і конформна поведінка.
 61. Поняття про лідерство та керівництво у малій групі.
 62. Теорії походження лідерства та керівництва.
 63. Прийняття групового рішення. Відмінності між груповими та індивідуальними рішеннями.
 64. Групова згуртованість як складний психологічний феномен.
 65. Соціально-психологічний клімат колективу.
 66. Класифікація, ознаки та структура великих соціальних груп.
 67. Поняття про стихійну групу: натовп, маса, публіка.
 68. Психологічні особливості українського національного характеру.
 69. Особливості функціонування громадської думки.
- (Критерії оцінювання відповідей студентів на іспиті – див. п. VII. Практичні запитання до білетів додаються)*

XI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Андреева Г. М. Социальная психология: Учебник для высших учебных заведений / Г. М. Андреева. – М.: Аспект Пресс, 2003. – 364 с.
2. Ануфрієва Н.М. Соціальна психологія: Навч.-метод. Посібник / Н.М.Ануфрієва, Т.М.Зелінська, Н.О.Єрмакова. – К.: Каравела, 2009. - 216 с.
3. Бэррон Р. Социальная психология: ключевые идеи / Р.Бэррон, Д.Бирн, Б.Джонсон[пер. с англ.]. – 4-е изд. – СПб.: Питер, 2003. – 512 с.
4. Майерс Д. Социальная психология / Д. Майерс [пер. с англ.]. – СПб.: Питер, 1996. – 684 с.

5. Москаленко В.В. Соціальна психологія Підручник. Видання 2-ге, виправлене та доповнене / В.В. Москаленко– К.: Центр учбової літератури, 2008. – 688 с.

6. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія. Навч. посібник / Л.Е. Орбан-Лембрик. – К. : Академвидав, 2003. – 568 с.

7. Пайнс Эйала. Практикум по социальной психологии / Э.Пайнс, К.Маслэч. – СПб.: Изд-во «Питер», 2000. – 528с.

8. Практикум із соціальної психології. Навчальний посібник / [Укладачі. Т.М.Зелінська, І.В. Михайлова., А.Е. Демерс]. – К.: Каравела, 2015. – 232 с.

9. Социальная психология: словарь-справочник/ [под. ред.В.Крысько]. – СПб.: Питер, 2008. – 752 с.

10. Социальная психология: Хрестоматия / [Сост.: Е. П. Белинская, О. А. Тихомандрицкая]. – М.: Аспект Пресс, 1999. – 475 с.

11. Шибутани Т. Социальная психология / Т.Шибутани [пер. с англ. Ольшанского В.Б.]. – Ростов-на-Дону: Феникс, 1998. – 544 с.

Додаткова

12. Агеев В.С. Психология межгрупповых отношений / Агеев В.С. – М.:МГУ, 1983.- 144 с.

13. Андреева И. В. Этика деловых отношений / Андреева И. В. – СПб. : Вектор, 2006. – 160 с.

14. Берн Э. Лидер и группа: О структуре и динамике организаций и групп / Э.Берн. – Екатеринбург: Литур, 2002. – 320с.

15. Бэррон Р. Агрессия / Р. Бэррон, Д.Ричардсон. – СПб.: Питер, 1997. – 336 с.

16. Бодалев А.А. Психология общения / А.А. Бодалев. – М.: Издательство "Институт практической психологии", Воронеж: НПО "МОДЭК", 1996. – 256 с.

17. Вундт В. Задачи и методы психологии народов // Социальная психология: Хрестоматия. – М., 1999. – С. 37 – 48.

18. Гнатенко П.І. Український національний характер / П.І. Гнатенко – К.: Док-К, 1997 . – 114 с.

19. Говорун Т.В. Гендерна психологія: Навчальний посібник / Т.В Говорун, О.М. Кікінеджи. – К. К. : Академія, 2004. – 308с.

20. Говорун Т. В. Соціалізація статі та сексуальності / Т. В. Говорун. - Т. : Навч. кн. - Богдан, 2001. – 240 с.

21. Голод С. И. Личная жизнь: любовь, отношения полов / С.И.Голод. – Л.: Знание, 1990. – 30 с.

22. Донченко Е.А. Фрактальная психология. Доглубинные основания индивидуальной и социетальной жизни / Е. А. Донченко . – Киев : Знання, 2005 . – 323 с.

23. Доценко Е.Л. Психология манипуляции / Е.Л. Доценко. – М.: ЧеРо, Издательство МГУ, 1997. – 344 с.

24. Эриксон Э. Идентичность, юность и кризис / Э.Эриксон. – [пер. с англ.]. – М.: Издательская группа "Прогресс", 1996. – 344 с.
25. Зимбардо Ф. Социальное влияние / Ф.Зимбардо, М. Лайппе. – СПб.: Питер, 2001. – 448 с.
26. Коваленко А.Б. Психологія міжособистісного взаєморозуміння Підруч. для студ. вищ. навч. закл. Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка / А.Б. Коваленко. – К.: Київський університет, 2010. – 215 с.
27. Коломинский Я.Л. Социальная психология взаимоотношений в малых группах. Учебное пособие для психологов, педагогов, социологов / Я.Л.Коломинский. – Изд-во: АСТ, 2010. – 448 с.
28. Копець Л. В. Психологія особистості : [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / Л.В.Копець. – К. : Вид. дім «Киево–Могилянська академія», 2007. – 460 с.
29. Кричевский Р. Л., Дубовская Е. М. Социальная психология малой группы: Учебное пособие для вузов./ Р.Л.Кричевский, Е. М.Дубовская. – М.: Аспект Пресс, 2001.– 318 с.
30. Куницына В. Н Межличностное общение / В. Н.Куницына, Н. В.Казаринова, В. М. Погольша.– СПб.: Питер, 2001. – 544 с.
31. Лебон Г. Психология народов и масс / Г.Лебон. – СПб: Маркет, 1995. – 311 с.
32. Левин Курт. Динамическая психология / К.Левин. – Издательство: Смысл, 2001. – 568.
33. Москаленко В.В. Психологія соціального впливу. Навч. пос. / В.В.Москаленко – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 448 с.
34. Московичи С. Век толп. Исторический трактат по психологии масс / С.Московичи – [пер. с франц.]. – М.: «Центр психологии и психотерапии», 1998. – 480 с.
35. Мясищев В.Н. Психология отношения / В.Н.Мясищев. – М.: Издательство «Институт практической психологии», Воронеж: НПО «МОДЭК», 1995. – 356 с.
36. Ольшанский Д.В. Психология масс / Д.В. Ольшанский. – СПб.: Питер, 2002. – 368 с.
37. Орбан-Лембрик Л. Е. Психологія управління : Посібник / Л. Е. Орбан-Лембрик – К. : Академвидав, 2003. – 568 с
38. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія: Підручник: У 2 кн. Кн. 1: Соціальна психологія особистості і спілкуванн /Л. Е. Орбан-Лембрик – К. К.: Либідь, 2004. –576 с.
39. Петрушин С. В. Любовь и другие человеческие отношения / С. В. Петрушин. – 3-е изд., испр. – СПб. : Речь, 2007. – 144 с
40. Пиз А. Язык телодвижений / А. Пиз [пер. с англ.]. – СПб.: Изд. дом "Гутенберг" 1997. – 247 с.
41. Пірен М. І. Конфліктологія: Підручник / М. І. Пірен. – К.: МАУП, 2003. – 360 с.
42. Почебут Л.Т. Социальные общности. Психология толпы, социума, этноса / Л.Т. Почебут. – СПб : Изд-во СПбГУ, 2005. – 286 с.

43. Реан А.А. Социальная педагогическая психология / А.А.Реан, Я.Л. Коломинский – СПб.: Питер Ком, 1999 - 416 с.
44. Росс Л. Человек и ситуация. Уроки соц. психологии / Ли Росс, Ричард. Нисбетт ; Пер. с англ. В.В. Румынского. – М. : Аспект Пресс, 1999. – 429 с.
45. Савицька О.В. Етнопсихологія: Навч. посібн. / О.В. Савицька, Л.М. Співак – К.: Каправела, 2011. – 264 с.
46. Социальная психология личности в вопросах и ответах/ [под. ред. В.А.Лабунской]. – М.: Гардарика, 1999. – 395 с.
47. Трухін І.О. Соціальна психологія спілкування: Навчальний посібник / І.О. Трухін. – К., 2005. – 336 с.
48. Хьелл Л. Теории личности. / Л.Хьелл, Д.Зиглер. – . СПб.: Питер, 2003. – 608 с.
49. Цимбалюк І. М. Психологія спілкування: Навчальний посібник / І. М. Цимбалюк– К.: ВД “Професіонал”, 2004. – 304 с.
50. Чалдини Р. Психология влияния / Р.Чалдини. – 4-е изд. – СПб.: Питер, 2001 – 288 с.
51. Щекин Г.В. Визуальная психодиагностика: познание людей по их внешности и поведению: Монография / Г.В.Щекин. – К.: МАУП, 1995. – 672 с.
52. Ядов В.А. О диспозиционной регуляции социального поведения личности / В.А. Ядов // Социальная психология в трудах отечественных психологов. Хрестоматия. – СПб.: Питер, 2000. – С.40-52.